

которая также зависит от пола. Это формирует их включения в новое общество.

Ключевые слова: нерегулируемая миграция, пол, времена как категория.

Дідух Г. Уповільнення часу: темпоральність нерегульованої міграції (час і гендер в статичній і динамічній).

У статті автор аналізує нерегульованість феномена міграції по всій категорії часу, замість того, щоб аналізувати його по всій категорії простору, як вважається серед інших дослідників. Ми вважаємо, що темпоральність досвіду, сили, опору серед нелегальних мігрантів формується як всеосяжний образ, формується в часі і просторі. Вона може бути представлена у вигляді евристичної моделі, яка складається з двох рівнів: свідомого і спонтанного площинах. Самостійно поява серед мігрантів формується образ середовища, яка також залежить від статі. Це формує їх включення в нове суспільство.

Ключові слова: нерегульована міграція, стать, времена як категория.

Святненко І.

ГЕНДЕРНА КУЛЬТУРА ФЕМІНІЗМУ В СОЦІОЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ

Статтю присвячено проблемі визначення концептуальних засад гендерної культури фемінізму у соціологічному дискурсі. Зроблено висновок про те, що у феміністичному дискурсі традиційні уявлення про суб'єкт і про сутність людини інтерпретуються як засадничі щодо есенціалістської теорії статі. Есенціалістська теорія статі передбачає наявність преформістських соціогендерних уявлень, через які відбувається конструювання основних диспозицій особистості. Соціогендерний преформізм за умови розуміння суб'єкта в сексуалізованих денотаціях дозволяє вести мову про чоловіків і жінок як різні соціогендерні класи, диспозиції яких відповідають системі гендерного панування. Популярність есенціалістських постулатів у інтерпретації статі поєднується з непопулярністю її щодо інтерпретації людини як такої. Есенціалістські інтерпретації в термінах існування дозволяють перевести маскуліність в площину недосяжної трансценденції, зводячи жіночість (фемінність) до набору цілком прогнозованих рис і тривіальностей.

Ключові слова: фемінізм, постфемінізм, гендерна культура, гендерна культура фемінізму, патріархальний сексизм.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Питання статі, починаючи з XIX століття, ставали предметом публічних дискусій і дебатів. Так зване «жіноче питання» було сфокусоване на тому, чи повинні статеві відмінності враховуватися як фактор, який закріплює або обмежує доступ до відповідних статусів, ролей та життєвих програм. Увага науковців зосереджувалася на розподілі соціальних ролей чоловіків та жінок. Предметом широкого дебаткування були також проблеми природи і функціонального призначення статі.

Чи є статеві відмінності вродженими і біологічними якостями? Чи є вони продуктами соціалізації і впливу навколишнього середовища або вродженими і генетично-заданими диспозиціями? Чи є структури сім'ї (один батько, одна мати і діти) універсальними божественного і природного походження або релятивними соціальними інституціями, які сформувалися під впливом культури конкретного суспільства? Такими були і є центральні питання гендерної культури фемінізму, концептуалізацію дискурсу якої автор здійснює в пропонованій статті.

Метою статті є концептуалізація гендерної культури в дискурсі феміністичної соціології.

Завданнями статті, у зв'язку із визначеною метою, є такі:
а) визначення ключових концептів гендерної культури фемінізму;
б) визначення дискурсивної метамоделі феміністичної соціології як форми репрезентації феміністичної гендерної культури.

Невизначена наукова проблема, якій присвячено статтю.
Статтю присвячено проблемі визначення ключових концептів гендерної культури фемінізму в соціологічному дискурсі та співвідношенням цих концептів із стратегією конструювання дискурсу в феміністичній соціології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, з яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор.

Що дозволяє «жіночому питанню» у формі, в якій його було артикульовано в XIX столітті, поставати знову і знову? Мабуть, витоки цього реартикулювання випливають з припущення того, що розум і раціональність контролюють всі соціальні відносини, навіть ті, які з усією очевидністю детермінуються біологічними законами.

Дж. Лобер та С. Фаред в своєму дослідженні зазначають, що фемінізм, починаючи з П. де ля Барр і М. Уолстонкрафт, ґрунтується на переконанні в тому, що соціальні інститути можуть бути реконструйованими згідно принципам людського розуму [23, 187-192].

Традиційно вважається, що точкою відліку першої хвилі фемінізму стало обговорення в парламенті петиції з питання про жіноче виборче право в 1866 р., а завершилася перша хвиля наданням британкам рівного з чоловіками права голосу в 1928 р.

Наприкінці 1960-х рр. під впливом студентської революції, зростання робочого і антивоєнного рухів фемінізм відроджується, а подією, яка символізує фемінізму на національному рівні, стала перша Національна конференція жіночого звільнення, яка відбулася в 1970 р. в Рескін-Коледжі Оксфордського університету за участю 600 учасниць.

Складнішим є визначення точки відліку другої хвилі фемінізму, оскільки деякі дослідники вважають, що друга хвиля триває досі, інші вважають, що вона завершилася на початку 1980-х рр., коли настала епоха «постфемінізму».

Цей термін пояснює С. Кегіл, на думку якого постфемінізм є результатом критики ліберального фемінізму, що змінює його теоретичну базу на основі нових філософських, політичних і методологічних підходів. На думку авторки, величезний вплив на принципи зміни в феміністській соціології та ідеології справили такі філософські течії, як постмодернізм і постструктуралізм, а в самому жіночому русі поштовх до переосмислення феміністичних цінностей дав політичний вплив кольорових жінок, а також переосмислення ролі сексуальних відмінностей [28, 17].

Теоретики постфемінізму в дійсності не відмовляються від базових феміністських цінностей, проте, більше уваги приділяють раніше неочевидним проблемам «політик ексклюзії» (виключення темношкірих, постколоніальних та східноєвропейських жінок, маргінальних форм сексуальності з феміністичного дискурсу). У зв'язку з цим, є підстави вважати теоретичні дебати доби «постфемінізму» логічним продовженням досягнень другої хвилі фемінізму, що дає можливість розглядати період кінця 1960-х рр. – початку XXI ст. як цілісний етап в історії західного (і британського зокрема) жіночого руху.

Сімона де Бовуар, дотримуючись поглядів, які можна визначити як егалітарний раціоналізм, спіралася на уявлення про стабільне суб'єкті. У сучасному фемінізмі є представленими різні версії критики такого підходу, що стосується, зокрема, Л. Ірігаре, Х. Сікс, Р. Брайдотті, Ю. Кристевой, Д. Батлер.

Проблемами гендерної культури займалися Дж. Батлер, С. Де Бовуар, Р. Брайдотті, О. Горошко, І. Гофман, Л. Ірігарей, М. Кауфман, Р. Кеслер-Харіс, Т. Де Лауретіс, Н. Ходоров (Н. Чодороу)

та ін. автори [4, 6-8, 11-12, 21-22, 27]. Про специфіку категорії «гендер» і її евристичному потенціалі писали Д. Ваттімо, М. Дмитрієва, Р. Лакофф, Дж. Кегіл та С. Фрімен [9, 14, 20, 28, 29] і ін., які наполягали на безумовності відмінностей жінок від чоловіків, тим самим зацентровуючись на існуванні відносної гомогенності всередині самих цих груп (себто, на інтерпретації фемінності і маскулінності як жорсткої дихотомії).

Вочевидь, у зазначених авторів есенціалістські аргументи обслуговують політичні цілі, що посилюється зміщенням у бік конструктивізму деполітизованих феміністських теорій. Проте з політичної точки зору будь-який есенціалізм у проблематиці сексуальних відмінностей виявляється надзвичайно небезпечним для феміністичного дискурсу. Адже його опоненти, виявивши будь-які відмінності, завжди можуть використати це як доказ того, що деякі види діяльності (не дуже авторитетні для цього суспільства) є «природними» для жінок і неприйнятними для чоловіків.

Бінарна модель, де відмінності розміщуються між полюсами фемінності і маскулінності, володіє сильним «механізмом захисту», що перешкоджає будь-яким спробам вийти за межі цієї ригідної конструкції. Закцентровуючись на «сексуальних відмінностях», ми ніби приписуємо цим розбіжностям фундаментальний характер, робимо їх провідними в структурах суб'єктивності, перевершуючи всі інші особистісні характеристики або навіть відмежовуючись від них. Вимога різноманіття, таким чином, скочується до все тієї ж тривіальної опозиції «чоловічого» і «жіночого».

Поняття «жінки» (як і «чоловіка») виявляється перформативним, чи будемо ми трактувати його як гендерну ідентичність, чи як ідентичність політичну, оскільки, по-перше, перформативом є сам гендер, а, по-друге, цим самим перформативом є суб'єкт політики. Це означає, що дискурс повинен орієнтуватися не на питання про «сутності», а на питання про позицію та інтереси. В рамках дискурсу позиціонарності виявляється непродуктивною (та й просто не зовсім доречною) опозиція есенціалізму і конструктивізму.

Перемикання з питання про сутності на питання про позиції та інтереси неминуче тягне за собою і проблематизацію найбільш впливової на сьогоднішній день теорії «неспотвореної комунікації» (себто, комунікації, яка не є заангажованою інтересами) Ю. Хабермаса, що спирається на ідеал прозорості і повністю підконтрольної суб'єктивності.

Для того, щоб зберегти емансипативний потенціал раціональної рефлексії, і в той же час відкинути ідею «абсолютного спостерігача»,

який перебуває в якійсь привілейованій позиції по відношенню знання «істинних» (себто, тих, що забезпечують неспотворену комунікацію) норм і правил комунікативної поведінки, феміністично-орієнтовані дослідниці наполягають на тому, що спотвореність є невід'ємною рисою будь-якого акту соціальної комунікації. Постулювання світогляду, який би був незаангажованим ідеологією, часто розглядається пропонентками суффражизму як прийом догматичної політики.

І все ж, найбільш адекватним позиціонарному і перспективістському підходу феміністки вважають дискурс, який оперує не критерієм прозорості комунікації, запропонованим Ю. Хабермасом, а критерієм зниження насильства, який було запропоновано Дж. Ваттімо. Умовою свободи в цьому випадку буде створення такої ситуації, де безліч суперечливих інтерпретацій могли б співіснувати, протиставлятися, але за жодних обставин не зазнавати штучного замовчування [26].

Феміністична соціологія спирається на філософське визначення насильства, яке, згідно Ваттімо, визначається як дещо, що перешкоджає ставити питання далі, тобто те, що примушує когонебудь до мовчання. Тут швидше варто вести мову про зв'язок між свободою і інтерпретацією, а не між свободою і об'єктивністю. В останньому випадку, є необхідним єдиний і досвід реальності, що вимагає універсального суб'єкта. Але в політичному аспекті це стає проблемою привілейованих і репресованих агентів інтерпретації, тобто, проблемою розподілу одного з найпотужніших ресурсів влади – влади іменувати, влади визначати і задавати сутності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

На символічному рівні найбільш значущою для феміністичного дискурсу виявляється співвіднесеність жінки з тілесністю (природою, біологічним життям). Психічна своєрідність жінки описується через акцентуацію тих рівнів духовного життя, які традиційно розглядаються європейською культурою як більш низькі (в філософському лексиконі – як «смертна душа», яка є пов'язаною з тілом), в той час як вищий рівень душі (logitikon, власне «безсмертний дух»), ототожнюється в інтерпретації феміністичної соціології, із чоловічим полюсом [15].

Однак слід зазначити, що тут спадщина античності вступає в певне протиріччя з цінностями християнства, що ставить любов, яка не шукає вигод (тобто, не розмірковує) вище за холодне ratio. Тому в християнській традиції культурна співвіднесеність жінки з природою також слугує девальвації фемінності, але вже в дещо іншому аспекті:

жінка презентується як істота з низьким рівнем раціональності та моральності. Втім, європейська культура поєднує це в одному кластері жіночої гріховності та девіантофільності.

У плані соціальної взаємодії модель «взаємодоповнення статей» найтіснішим чином пов'язана з поділом «людського простору» на сферу приватного і сферу публічного. Критика феміністичною соціологією аналізу цих сфер розпочинається з критики уявлень про «природне призначення» кожної з статей. Тут феміністичний дискурс виступає водночас і як аналітичний, і як ідеологічний, оскільки він розробляє струнку систему аргументації на користь домінуючого становища жінок і узалежнення чоловіків.

Поєднання чоловіків і жінок в сім'ях та шлюбних альянсах є обумовленим природним прагненням залишити після себе нащадків. Однак, на відміну від інших живих істот, мета людського існування не може зводитися до продовження роду. Отже, на когось покладається обов'язок за відтворення роду (по суті, тваринна функція), а на когось – за реалізацію вищих цілей людського буття. Якщо перша ціль реалізується у сфері приватності, то друга – у сфері публічного. Іншими словами, чоловік і жінка потребують одне одного тільки в справі продовження роду, і якщо продовження роду (і пов'язане з цим задоволення тілесних потреб) є кінцевою метою існування жінки, то мета буття чоловіка полягає в його реалізації (самореалізації) як істоти діяльної і мислячої.

Таким чином, як відносно блага приватного світу відрізняється від абсолютного блага суспільного життя, так і мета буття жінки відрізняється від мети буття чоловіка: тільки останній може отримати завершення в самому собі, перша ж покликана існувати «для чогось іншого» (відмінного від неї самої). Отже, у жінки не може бути ніяких самостійних цілей і характеристик, але тільки ті, які є пов'язаними зі служінням чоловікові.

Феміністична соціологія наголошує на тому, що вже у Аристотеля [1-2] можна чітко спостерігати (звичайно, всупереч волі самого автора) один важливий момент, а саме: виключення зі сфери політичного саме по собі є політичним актом. Іншими словами, натуралізація будь-яких людських відносин (себто, надання їм статусу «природних») має відношення до сфери політичних феноменів, оскільки за цим приховується розподіл ресурсу влади. Під владою тут можна розуміти не тільки і не стільки контроль одного індивіда над іншим, скільки як величину спектру можливостей індивіда.

Таким чином, вже в тексті Аристотелівської «Політики» формуються ті самі засади патріархального сексизму, які, зазвичай,

виявляються завуальованими у інших апологетів моделі» взаємодоповнення статей. Текст Аристотеля показує, чому концепція «взаємодоповнення статей», яка є зрозумілою у вказаний спосіб, неминуче веде до універсалізації чоловічого суб'єкта (себто, до ототожнення понять «чоловік» і «людина»), залишаючи на частку жінки тільки приватне, себто, специфічно властиве саме їй.

Проблема суб'єкта політик ексклюзії є пов'язаною з специфічним розумінням політичної дії. Політика має справу з боротьбою інтересів, себто, з протистоянням особливих ціннісних світів. Політичний мислитель завжди артикулює якусь позицію, а не «буття взагалі». Претензії на універсальність в цьому випадку – це, в інтерпретації феміністичної соціології, ще одна з стратегій боротьби за владу, яка передбачає повну анігіляцію позиції супротивника. У той же час, доволі проблематичним буває вести мову про «жінок» як про певну спільноту, що конститується як єдиний і стабільний суб'єкт феміністських політик [19; 20].

Один з основних напрямків дослідження в цій галузі має орієнтуватися на питання про те, що конститує категорію «жінки». Визначати жінок як «клас загального страждання», який є незацікавленим у спотворенні реальності і тому перебуває в привілейованому становищі по відношенню до істини, – значить намагатися сформулювати уявлення про універсальну свідомість, виходячи з позицій будь-якої однієї групи (в цьому випадку – жінок). Це передбачає певну гомологію всередині самих опозиційних груп («жінок» і «чоловіків»), що вже є актуалізацією патріархатної моделі мислення. Більше того, факт пригнічення сам по собі аж ніяк не перетворює жінок на «борців» проти патріархату [18].

Слід поставити під сумнів як ідеал прозорості і повністю контрольованої (рефлексивної) суб'єктивності, так і базованої на ній ідеал «неспотвореної комунікації», себто, комунікації, які не є заангажованою будь-чимі інтересами. Для того щоб зберегти емансипативний потенціал раціональної рефлексії, і в той же час, відкинути ідею «абсолютного спостерігача», який перебуває в якійсь привілейованій позиції щодо знання «істинних» норм і правил комунікативної поведінки, варто визнати, що «спотвореність» є невід'ємною рисою будь-якого акту соціальної комунікації. Постулювання світогляду, який був би незамутненим ідеологією, саме по собі може розглядатися як прийом догматичної політики.

У сучасному світі слід орієнтуватися на ту форму свободи, яка є більш рухливою і менше ідентифікується з реалізацією певної моделі. Тут, скоріше, варто вести мову про зв'язок між свободою і

інтерпретацією, а не між свободою і об'єктивністю. В останньому випадку є необхідним єдиний і повний досвід реальності, що потребує статусу універсального суб'єкта. Але в політичному плані це стає проблемою привілейованих і репресованих агентів інтерпретації, тобто, проблемою розподілу ресурсів номінування.

З іншого боку, подібний реляціонізм в настановах не має нічого спільного з тим карикатурним уявленням про «постмодерністський» стиль мислення, який заперечує як критерії наукової компетенції, так і критерії розуму в цілому. Стоячи на подібній квазіметодологічній платформі, жодна теорія не може здійснитися як критична. Іншими словами, стає неможливим перегляд деяких усталених категорій і концепцій, в рамках яких вже не припускається подальше запитання про природу об'єкта, що цікавить, тобто які перешкоджають його подальшому осмисленню [9].

Але, як справедливо зазначив Г. Маркузе, боротьба з пригніченням є завжди раціональною роботою. І вимога нового розуміння категорії статі, гендерної ідентичності має як політичний, так і епістемологічний вимір, себто, є раціональним проектом. Підозріле ставлення до вимог «адекватної репрезентації об'єкта пізнання» означає відхід від наївно-реалістичних позицій в питаннях пізнання і визнання того, що будь-який поняттєвий апарат, будь-яка концептуальна схема завжди можуть стати ареною владних відносин, оскільки об'єкт пізнання створюється в процесі пізнання [24].

Тому тут актуалізується твердження Дж. Батлер про те, що суперечки з приводу істинності-неістинності теорії варто розібратися з питанням щодо її вигідності для тих чи інших суб'єктів та їх інтересів. У сучасних феміністських теоріях категорія «жінки» стає умоглядним полем відмінностей, яке неможливо узагальнити через дескриптивні категорії ідентичності. Це означає, що саме поняття стає місцем боротьби за перевизначення, своєрідною необґрунтованою підставою феміністської теорії. Перетворення категорії «жінки» (втім, як і категорії «чоловіки») на проблемне поле звільняє термін для нових множинних сигніфікацій [4].

Європейська культура (як і безліч інших культур), в інтерпретації феміністичної соціології, є орієнтованою на сексизм і патріархат. Під сексистською гендерною культурою фемінізм розуміє таку культуру, в якій біологічна приналежність індивіда до тієї чи іншої статі виявляється вирішальним чинником у визначенні її/його соціальної долі, а параметри гендерної ідентичності розглядаються як виразники «природи» особистості.

Під патріархатною культурою фемінізм розуміє таку культуру, в якій жінки відчужуються від позицій конструюючих акторів в публічній сфері і, відповідно, від можливості об'єктивувати свій досвід і продукувати визначення реальності. В результаті цього чоловіки привласнюють собі позицію «універсального суб'єкта», себто, починають виступати в якості «людини як такої», а жінка визначається як «специфічна людина», або ж як супутниця, помічниця чоловіка (себто, людини). Самі дефініції «чоловік» і «жінка» є складними семіотичними комплексами, які є пов'язаними одне з одним таким чином, що перший виступає в якості норми, а другий визначається через своє ставлення до першого як до іншого. Концепт «жінка» є побудованим так, що будь-які спроби жінок універсалізувати свій досвід (під цим прихильниці фемінізму розуміють елімінування смислової дистанції між концептами «жінка» і «людина») зустрічають сильний символічний опір.

Висновки цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку.

Отже, у феміністичному дискурсі традиційні уявлення про суб'єкта і про сутність людини інтерпретуються як засадничі щодо есенціалістської теорії статі. Есенціалістська теорія статі передбачає наявність преформістських соціогендерних уявлень, через які відбувається конструювання основних диспозицій особистості. Соціогендерний преформізм за умови розуміння суб'єкта в сексуалізованих денотаціях дозволяє вести мову про чоловіків і жінок як різні соціогендерні класи диспозиції яких відповідають системі гендерного панування. Зазначені диспозиції визначають як фізіологічно-тілесні складники, так і психічні особливості та соціокультурні репертуари поведінки чоловіків та жінок. Таким чином, маскуліність і фемінність набувають форми конструюючих конструктів, а також виявляються конституюючими для гендерної культури. Крім того, в контексті такого зв'язку виявляється цілком релевантним застосування соціосистемологічного підходу.

Популярність есенціалістських постулатів у інтерпретації статі поєднується з непопулярністю її щодо інтерпретації людини як такої. Есенціалістські інтерпретації в термінах існування дозволяють перевести маскуліність у площину недосяжної трансценденції, зводячи жіночість (фемінність) до набору цілком прогнозованих рис і тривіальностей. В аспекті соціокультурної реалізації це відповідає чоловічому началу як трансцендуючому та вертикалізуючому щодо культурної системи та жіночого начала як горизонталізуючого та іманентизуючого з більш розгорнутою системою бінарних опозицій

(відцентровий рух – жіноче, доцентровий рух – чоловіче; конструювання – чоловіче, пристосування (адаптація) – жіноче тощо).

ЛІТЕРАТУРА

1. *Аристотель*. Метафизика // Собр. Соч. в 4-х томах. Т. 1. – М.: Наука, 1976. – С. 63-369.
2. *Аристотель*. Политика // Собр. Соч. в 4-х томах. Т. 4 – М.: Наука, 1984. – С. 375 -645.
3. *Балабанова Е.* Зависимость женщины: теоретические подходы к изучению // Балабанова Е. Гендерные исследования. – 2000. – № 4. – С. 266-277.
4. *Батлер Дж.* Чисто культурное. // Батлер Дж. Введение в гендерные исследования. – Часть 2. – Харьков, СПб., 2001. – С. 289-306.
5. *Безант А.* Человек и его тела. – Магнитогорск, «Амрита-Урал», 1996. – С. 206-216.
6. *Бовуар С. де.* Второй пол. – СПб.: Алетейя, 1997. – 356 с.
7. *Брайдоути Р.* Женские исследования и политики различия // Брайдоути Р. Гендерные исследования. – 2000. – № 5. – С. 73-82.
8. *Брайдоути Р.* Половое различие как политический проект номадизма // Брайдоути Р. Хрестоматия феминистских текстов. – СПб.: Речь, 2000. – С. 220-251.
9. *Ваттимо Д.* Насилие – это то, что препятствует задавать вопросы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://index.org.ru/infospace/398yatt.html>. – Заголовок з екрану.
10. *Весткотт М.* Женские исследования как стратегия изменений: между критицизмом и предвидением // Весткотт М. Гендерные исследования. – 2000. – № 5. – С. 82-85.
11. *Виттиг М.* Прямое мышление и другие эссе : пер. с англ. / М. Виттиг. – М.: Идея-Пресс, 2002. – 108 с.
12. *Горошко Е.* Гендерная проблематика в языкознании. // Горошко Е. Введение в тендерные исследования. – Ч. 1. – Харьков, СПб.: Метадон, 2001. – С. 508-543.
13. *Гофман И.* Гендерный дисплей. // Введение в гендерные исследования. Хрестоматия. – Ч. 2. – Харьков, СПб, Метадон, 2001. – С. 306-335.
14. *Дворкин А.* Порнография. Мужчины обладают женщинами. // Введение в гендерные исследования. – Часть 2. – Харьков, СПб., 2001. – С. 201-214.
15. *Дмитриева М.* Гендерные исследования в сравнительном языкознании: оценочная лексика как фрагмент языковой картины мира. // Гендерные исследования. – 2000. – № 5. – С. 255-261.

16. *Жеребкин С.* Пол Разума: «Является ли Просвещение эмансипационным?» // Жеребкин С. Гендерные исследования. - 2000. - № 4. - С. 278-289.
17. *Иригарэй Л.* Пол, который не единичен. // Иригарэй Л. Введение в тендерные исследования. - Часть 2. - Харьков, СПб. : Метадон, 2001. - С. 127-135.
18. *Кауфман М.* От плоти к стали: маскулинность как коллективная галлюцинация. // Кауфман М. Гендерная педагогика и гендерное образование в странах постсоветского пространства. - Сб. материалов международной летней школы. 2001 - Иваново, 2002. - С. 20-49.
19. *Кесслер-Хэррис Э.* Женский труд и социальный порядок. // Кесслер-Хэррис Э. Антология тендерной теории. - Минск : ПроPILEI, 2000. - С. 171-189.
20. *Кристева Ю.* От одной идентичности к другой. // Кристева Ю. От Я к Другому. Сборник переводов по проблемам интерсубъективности, коммуникации, диалога. - Минск, 1997. - 276 с.
21. *Лакофф Р.* Язык и место женщины. // Введение в гендерные исследования. - Часть 2. - Харьков, СПб., 2001. - С. 784-798.
22. *Лауретис Т. де.* В зазеркалье: женщина, кино и язык. // Лауретис Т. де. Введение в тендерные исследования. - Часть 2. - Харьков, СПб., 2001. - С. 738-758.
23. *Лауретис Т. де.* Риторика насилия. Рассмотрение репрезентаций и гендера. // Лауретис Т. де. Антология тендерной теории. - Минск : ПроPILEI, 2000. - С. 347-373.
24. *Лобер Дж.* Принципы гендерного конструирования / Лобер Дж., Фарред С. II Хрестоматия феминистских текстов. - СПб. : ПроPILEI, 2000. - С. 187-192.
25. *Маркузе Г.* Одномерный человек. // Маркузе Г. Эрос и цивилизация. - М. : Черо, 2002. - С. 251-515.
26. *Митчелл Дж.* Женская сексуальность. Жак Лакан и école freudienne. // Митчелл Дж. Введение в гендерные исследования. - Часть 2. - Харьков, СПб. : Метадон, 2001. - С. 534-560.
27. *Хабермас Ю.* Демократия. Разум. Нравственность. - М. : Наука, 1992. - 176 с.
28. *Ходоров Н.* Воспроизводство материнства: психоанализ и социология пола. // Ходоров Н. Антология тендерной теории. - Минск, ПроPILEI, 2000. - С. 29 -76.
29. *Cahill S. E.* Becoming Boys and Girls: Ph.D. dissertation. Department of Sociology, University of California, Santa Barbara, 1982. - 158 p.
30. *Freeman J.* The social construction of the second sex. // Roles Women Play: Readings towards' women's liberation, ed. by Michele Garscof, Belmont, California: Brooks. Cole, 1971. - 229 pp.

Святненко И. Гендерная культура феминизма в социологическом дискурсе.

Статья посвящена проблеме определения концептуальных основ гендерной культуры феминизма в социологическом дискурсе. Автором сделан вывод о том, что в феминистическом дискурсе традиционные представления о субъекте и о сущности человека интерпретируются как основополагающие в эссенциалистской теории пола. Эссенциалистская теория в статье предусматривает наличие преформистских социогендерных представлений, в которых происходит конструирование основных диспозиций личности. Социогендерный преформизм при условии понимания субъекта в сексуализированной денотации позволяет говорить о мужчинах и женщинах как различных социогендерных классах, диспозиции которых соответствуют системе гендерного господства. Популярность эссенциалистских постулатов в интерпретации пола сочетается с непопулярностью их в интерпретации человека как такового. Экзистенциалистская интерпретация в терминах существования позволяет перевести маскулинность в плоскость недостижимой трансценденции, сводя женственность (феминность) до набора вполне прогнозируемых черт и тривиальности.

Ключевые слова: феминизм, постфеминизм, гендерная культура, гендерная культура феминизма, патриархальный сексизм.

Svyatnenko I. Gender feminism culture in the sociological discourse.

The article deals with the definition of the conceptual foundations of feminist gender culture in the sociological discourse. The author concludes that in the feminist discourse of the traditional conception of the subject and of the essence of man is interpreted as *vzasadnichuyuchi* on essentialist gender theory. Essentialist theory article provides for preformistskim sociogender ideas on which there is the construction of basic personality dispositions. Sociogender preformism provided insight into the subject of sexualized denotation suggests men and women as different *sotsiogederni* classes that correspond to the disposition of a system of gender domination. Popularity essentialist postulates in the interpretation of the floor combined with the unpopularity of their interpretation of man as such. Existentialist interpretation in terms of the existence allows you to transfer masculinity in a plane unattainable *transsedentsii*, bringing femininity (femininity) to a set of features is quite predictable and trivial.

Keywords: feminism, postfeminism, gender culture, gender culture of feminism, patriarchal sexism.